

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizelési díjakat és hirdetésekért az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
vítisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.

:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT — (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A halászat időszerű kérdései. *Fischer Frigyes*. — A tógazdaságok terméseredményeit létrehozó tényezők hatásáról. (Magyarázat.) *Répdassy Miklós*. — „A tógazdaságok terméseredményeit létrehozó tényezők hatásáról.“ (Válasz.) *M.* — A folyóvizek mederrészeinek kotrása halászati szempontból. *L. Kiss Aladár*. — Újdonságok—Vegyesek. — Külföldi lapszemle. — Társulatok—Egyesületek. — Arjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die aktuellen Fragen der Fischerei. — Über die Wirkung der Produktionsfaktoren der Erträge in den Teichwirtschaften (Ergänzung und eine Antwort). — Flussbettregulierung und Fischerei. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Vermischte Mitteilungen. — Literatur. — Fischpreise. — Annoncen.

A halászat időszerű kérdései.

Főelőadói jelentés.

Írta: *Fischer Frigyes min. tanácsos.*

I. Tógazdaságok.

A tógazdasági termelés kérdései nagyjában már tisztázva vannak s aki a szaksajtót kissé figyelemmel kíséri, vagy a szakirodalomban legutóbb megjelent műveket gondosan elolvassa, annyi tájékozást szerez magának, hogy a termelés során durva hibákat nem fog elkövetni. Az kétségtelen, hogy a tógazdasági termelés a mezőgazdasági termelésnek egyik nehezebb ága, mert a termelés vízben történik, tehát a termelvény fejlődése többé-kevésbé láthatatlan a gazda előtt, mégis vannak a tudomány és gyakorlat által kitaposott olyan ösvények, melyek célra vezetnek, vannak szabályok, melyeknek betartása a termelés folyamatára világot vet.

Minthogy hallgatóim a tógazdaság tudományával tisztában vannak, sőt sokan köztük a halászat tudományának kiváló művelői, nem kívánok a termelés módoszataival foglalkozni, hanem ennek a mezőgazdasági ágának inkább fontosságát és közgazdasági jelentőségét szeretném kidomborítani, hogy következtetéseimet ebből levonva, a teendőket jól megállapíthassuk.

A tógazdaság fontosságának egyik oka az, hogy olyan területeket kapcsol a termelésbe, amelyek egyébként hasznavehetetlenek. A mélyfekvésű, nedves, mocsaras területek nem lévén alkalmasak más termelési ág céljaira, szinte kínálkoznak tógazdaságok létesítésére.

Magától értetődik, hogy ilyenformán a tógazdaságok létesítése a nemzeti vagyont növeli, mert jövedelmezővé alakítja át a kiserítették vagy egyáltalán értéktelen területeket.

Azonban a jelenlegi súlyos gazdasági körülmények között nagyfotosságú az is, hogy olyan cikket termeljünk, amely nem versenytársa a többi mezőgazdasági termelvényeknek, amelyeknek az értékesítése tehát nem ütközik nagy nehézségekbe. Nos, teljes pártatlansággal megállapíthatjuk, hogy a halastavak termelvénye, a hal, nem lehet versenytársa a többi mezőgazdasági termelvényeknek. Talán azt lehetne mondani, hogy a húsfogyasztás valamennyire tért veszít miatta, de a két termelvény annyira különbözik egymástól, hogy nem lehet kétséges, miszerint a húsevők egyidejűleg ehetnek halat is, csupán a parti szegényebb népet tekintetjük olyanok, amelyek csak halat fogyaszt, mert ezeken a helyeken a húsnak a beszerzése igen gyakran nagy anyagi nehézséget okoz. Ha már ennél a tárgynál tartunk, legyen szabad megemlítenem a tógazdasági haltermelés javára azt a körülményt, hogy kiváló tudományos körök megállapítása szerint a halfogyasztásnak az ember egészségére kitűnő hatása van. A párizsi Sorbonne-egyetem orvosi szakosztályának véleménye szerint bizonyos szívbántalmakat könnyebben lehet gyógyítani, ha a beteg tejkúra mellett kizárólag hallal táplálkozik. A Balti tartományokban és Finnországban, ahol a halfogyasztás igen nagyarányú, a szélütés alig 15—20%-át éri el a Lengyelországban és Svédországban előforduló eseteknek. Bulgáriában, ahol a halfogyasztás a legnagyobb mértékű, találjuk a

legtöbb százéves embert, stb. Nem folytatom ezt a felsorolást, mert túlságosan messze vezetne, ha mindazokat a példákat felsorolnám, amelyek mind azt bizonyítják, hogy a halhús az egészséget előmozdító táplálék.

A tógazdasági haltermelés gazdasági jelentőségét fokozza az a tény is, hogy takarmányt-fogyasztó termelési ág, mely a halak etetésére nagymennyiségű takarmányt használ el. Csak Magyarországon, ha durva megközelítéssel ha-ként 10 q takarmányt számítok, tógazdaságaink majdnem 100.000 q takarmányt etetnek fel halaikkal. E mellett még bizonyos előnyt jelent az is, hogy a hal nem válogatós a takarmányban s a csillagfürtön kívül kukorica, rozs, árpa, sőt búza is felhasználható, aminek további előnye az, hogy amely takarmányban legnagyobb felesleg mutatkozik, a tógazdaság azt használja halainak etetésére s így abban keresletet idéz elő.

A tógazdaság melléktermékei: a gyékény, sás, nád és egyéb vízinövényzet szintén említést érdemelnek. A gyékényből téli munkával értékes fonatokat készítenek, a sást igen sok helyen alomnak használják, a nád pedig az építőiparban keresett cikk a mennyezetek készítésénél, de a gazdaságban a melléképületek fedésére is igen alkalmas: a többi vízinövényzet a tó sekély részén kupacba gyűjtve trágyául szolgálhat, vagy komposztként feldolgozva igen jó trágyát ad.

Újabban a tógazdaságokban a prémállatok tenyésztésével is kezdtek foglalkozni, mert a tavak ú. n. szeméthalai ezek gazdaságos etetésére igen jól felhasználhatók. A tógazdaságok távolabbi lehetőségei közé tartoznak a vízivadászat kihasználása, a tógazdaságot környező területek öntözése, s így azok fokozottabb gazdasági művelése, különleges helyzetekben egyes tavaknak strandfürdőként való alkalmazása.

Mindezek alapján kétségtelenül megállapítható az, hogy a tógazdaság a mezőgazdaságnak fontos és hasznos ága, melynek boldogulását és termelését, továbbá termelvényének, a hálnak értékesítését minden módon elő kell mozdítani.

A termelés részleteit, mint már fennebb mondtam, a kísérleti tógazdaságok, de maguk a folyton figyelő és tapasztalati adataikat közreadó tógazdák már tisztázták annyira, hogy — bárha még elég sok kérdést kellene a gazdaságos termelés érdekében az etetés és trágyázás, a talajművelés és fajtakitermelés terén tisztázni — ebben az illusztris társaságban felesleges lenne erre kiterjeszkedni, de igenis lényegbevágó dolognak tartom nemzetközi megvitatás elől terjesztetni az értékesítés kérdését, mely a tógazdaságok munkájával annyira összefüggésben áll. Igaz, hogy nehéz egy mezőgazdasági cikk értékesítését a többitől elválasztva tárgyalni, de mivel velünk párhuzamosan más szekciók más termékek értékesítését vitatják, azt hiszem találunk olyan eszméket és gondolatokat, amelyek megbeszélése előbbre viszi épen az értékesítésnek nemzetközi viszonylatban megrekedt ügyét.

Az értékesítés kérdése két nagy ágra oszlik, melynek elsője a belföldi értékesítés, s amelynek eszközeiben mindannyian egyetértünk. A fogyasztó vevőképességét kell emelnünk, továbbá a fogyasztandó cikk igénybevételére a figyelmet minden módon fel kell hívni. A kérdés első része, nevezetesen a fogyasztó felvevőképességének emelése kívül áll erőnkön és a gazdasági viszonyok folyamánya, annál inkább befolyásolhatjuk a figyelmnek a hal fogyasztására való irányítását. Amikor azt látjuk, hogy a tengeri hal fogyasztásában egyes országok fejenként 30—50 kg-ot érnek el, nem szabad megállnunk az édesvízi hal fogyasztásának alacsony számánál. Budapest lakossága fejenként és évenként 0·80 kg,

Magyarország vidéki lakossága 0·50 kg halat fogyaszt ami a többi élelmiszerek fogyasztási számához kétségtelenül csekélynek mondható. A többi országokban talán kissé jobb az ezek a számok, de még mindig fokozhatók, ha kellő intenzív propagandát folytatunk.

Az 1931 évi párizsi halászati kongresszus részletesen feltárta azokat az eszközöket, amelyekkel a halfogyasztást elő lehet és elő kell mozdítani. Felhívom a jelenlevő igen tisztelt kongresszusi tagokat, hogy országukban a halfogyasztásnak apostolai legyenek s iparkodjanak odahatni, hogy a propaganda minden eszközével emeljék a halfogyasztást. Meg méltóztatnak engedni, hogy a propaganda egyes bevált módszereit felsoroljam: plakátok utcán, vasúton, mozgóképszínházakban; főzőreceptek, főzőkönyvek díjtalan szétosztása; halászati filmek előadása, esetleg kisebb humoros jelenetek, reklámképek vetítése a mozgóképszínházakban; ünnepek előtt felvonulás az utcákon táblákkal, melyek a halfogyasztás előnyeit tüntetik fel; halfőző autóbuszok járatása, főleg a vizektől távolabb eső vidékeken, ahol a halat nem igen ismerik és főleg nem igen tudják elkészíteni; újsághirdetések közzététele; kimondottan halfőző vendéglők nyitása, ahol olcsón, jól elkészített halételeket szolgáltatnak fel. Be kell mennünk az iskolába, ahol a fák, madarak napját tartják, s ki kell eszközölnünk, hogy a halak napját is tartsák, melyen a gyermekeknek a halak életéről, sajátságairól és a halfogyasztás egészséges voltáról tartának előadást.

A tógazdák maguk is végezhetnek igen értékes propagandát úgy, ha a tógazdaságok körletében be- szervezik a halfogyasztást és gondoskodnak a környéken lakók friss és egészséges hallal való ellátásáról. S talán, amit először kellett volna említenem, ha úgy a termelő, mint a kis- és nagykereskedő szerény haszonnal éri be és minél olcsóbban juttatja a fogyasztóhoz a halat, ez lenne a fogyasztás emelésének egyik legfontosabb eszköze. A halárak csökkenése folytán Budapest halfogyasztása az előző évekéhez képest majdnem háromszorosozódott. Remélem, hogy hallgatóim országában az édesvízi hal propagandájának felsorolt módjait nagy sikerrel alkalmazzák.

Nehezebb dolog a halértékesítés kérdésének másik része, a belfogyasztásban el nem fogyott hálnak, vagy pedig az egyes országok agrár-jellege következtében kimondottan a kivitel céljaira termelt többlet-hálnak elhelyezése.

Közismert dolog, hogy a főfoglalkozás szerint vannak agrár- és ipari államok, melyeknek lakosai vagy földműveléssel, vagy iparcikkek előállításával foglalkoznak. A világháború előtti időben egészséges árucserre volt az agrártermékek és ipari cikkek között, ami a háború utáni időben eddig még sehogyse tudott létrejönni. Néhány évvel ezelőtt már úgy látszott, hogy az országok, sőt a világrészek közötti forgalom rendes mederbe terelődik, sajnos azonban ez a remény nem vált be, mert a gazdasági válság még mindig fokozódik. Minden ország arra törekszik, hogy szükségletét saját termeléséből fedezze, ami az agrárállamok iparosodását, az ipari államoknak pedig azt a törekvését hozta létre, hogy agrárcikkekkel annyit termeljenek, hogy ellássák magukat. A nemzetközi termelés ilyen irányú fejlődése egészségtelen gazdasági viszonyokat, magas vámok útján való elzárkózást, kötött valutagazdálkodást idézett elő, amelynek eredménye a mezőgazdasági cikkek árának, közte a hal árának, olyan esését idézte elő, hogy lassanként a termelés ráfizetése üzemmé vált. A viszonyok hihetetlen romlásának illusztrálására felemlítem, hogy az élő ponty nagy-

bani átlagára kg-ként a budapesti piacon 1930 évben kereken 2 P volt, 1933-ban pedig 1 P, tehát az előzőnek pontosan a fele. Ily viszonyok mellett termelni nem lehet, hisz volt olyan megszorult termelő, aki pontyát kg-ként 45—50 f-ért adta el. A mezőgazdasági termények árának ilyen határtalan süllyedése válságba hozta elsősorban az agrárállamokat, de a válság nem áll meg, mert ha az agrárállamoknak vásárlóképessége nincs, kiterjed a válság az ipari államokra is, mert nem lesz, aki az iparcikkeket megvegye. Ezért kell megtárgyalnunk azokat a módokat, melyek az egyes országok közötti elzárkózást enyhítenék, s amelyek alkalmasak lennének az árucserre egészséges folyamatát újra megindítani, mert olyan visszaesést, mint amilyent Magyarország halkivitele felmutat, s amit a többi országok is feltétlenül hasonlóan éreznek, valami módon orvosolni kellene. Magyarország halkivitele 1931-ben kereken 20.000 q volt, 1932-ben 11.000, tehát majdnem fele az előző évinek. Mint-hogy a termelést megállítani, vagy jelentékenyen korlátozni nem volna célszerű, mert a környező ipari államoknak élelmiszerszükségletében fontos tényező a hal, pláne ha azt megfelelő áron tudják beszerezni, meg kellene keresni azokat az eszközöket és módokat, amelyekkel az országok elzárkózását enyhíteni, s a kölcsönös árukicserélést intenzívebbé tenni lehetne.

Részemről általánosságban azt a határozati javaslatot terjeszttem a kongresszus elé, hogy minden állam jelenlevő tisztelt képviselője iparkodjék a hal fogyasztását elősegíteni, összeköttetést létrehozni az egyes országok halászati egyesületei közt, hogy ily módon értékes kapcsolatok útján állandó érintkezés legyen a halászattal foglalkozók között s a felmerülő nehézségek közös megbeszélés útján kiküszöböltessenek.

II. Országhatárt képező vizek halászata.

Az országhatárok legkülönbözőbb kapcsolatban állnak a vízfolyásokkal és tavakkal. Egyes tavakat, pl a Bódeni-tavat, a Fertő-tavat országhatárok szelnek át, egyes folyamok, pl Duna, Dráva stb. egyes hosszabb szakaszai országhatárt alkotnak oly módon, hogy sodorvonaluk vagy középvízi medrüknek középvonala a határ, más vízfolyásokat keresztben szel át az egyes országok közt húzódó határ.

Sem a tavakban, sem a folyók sodrában a határt szemelláthatóan megjelölni nem lehet, ezért a halászati jogok gyakorlása igen sokszor vitára és alig elbíráható nézeteltérésekre ad okot a határos államok halászaik között.

Minden egyes ország törvényei másként állapítják meg a halállomány védelmét célzó rendelkezéseiket, nevezetesen a fogási tilalom idejét és módját, a kifogható halak legkisebb méreteit, a tilalmazott fogóeszközöket és fogási módokat stb., ami a határvizek halászatát bizonytalanná, halállományának védelmét pedig kétségessé teszi.

Igen helyesen vetette fel ezt a kérdést Schubert Ottokár igazgató úr a kongresszus elé terjesztett értékes referátumában, melyben rámutat mindazokra a kérdésekre, amelyek az országhatárt alkotó vizek halászatának szabályozásánál figyelembe veendőek lennének.

Az ő határozati javaslatának nyomán a kongresszusnak a következő határozat elfogadását ajánlom:

A XVI. nemzetközi mezőgazdasági kongresszus az érdekelt államoknak tisztelettel azt javasolja, hogy bizottságokat állítsanak össze, amelyek a határvizek halászatának kérdését tanulmány tárgyává teszik és a határvizek halászatára vonatkozó tárgyalást az érdekelt szomszédos állammal mielőbb megkezdik.

Az egységes szabályozást kívánó kérdések a következők lennének:

1. Hosszú vonalon határt alkotó folyók halászatát nem hosszban, hanem keresztben kellene elhatárolni. Az ily módon alkotott rövidebb üzemszakaszokat a határos országok 6—6 vagy 10—10 éves időközökben felváltva értékesítenék.

2. Halászati tilalmi idő egységes megállapítása.

3. A kifogható halak legkisebb méreteinek megállapítása.

4. Tiltott fogási módok, fogóeszközök; éjjeli halászat.

5. Hallépcsők, ivóhelyek védelme.

6. Szállítás és árusítás szabályozása.

7. Halbetegségek elhárítása.

8. A halak ellenségei elleni küzdelem. (Pézsmapocok, vidra, gémfélék, stb.)

9. Határvizek népesítése.

10. Halak egységes védelme a határfolyók mellékvizeiben.

11. A halászat védelme a határvizek csatornázása, szabályozása, víziművek létesítése esetén. Hajózás, tutajozás, kotrás stb. rendszabályai.

12. Vízszennyezés meggátlása, kenderáztatás rendezése.

13. Költőházak, ivadéknevelő telepek létesítése a határvizek mentén.

14. Halászejgyek, ellenőrzés.

15. Tudományos kutatások.

16. Büntető rendelkezések.

17. Kivételes intézkedések.

18. A fenti intézkedések időnkénti felülvizsgálata.

Ha az országhatárt alkotó vizek halászata tekintetében a fenti kérdések megoldása által az érdekelt országok között egyezmények jönnek létre, ennek a fontos mezőgazdasági ágának nemzetközi rendezése nagy lépést fog jelenteni a halászat fejlődésében.

*

Szerző előadta a XVI. Nemzetközi Mezőgazdasági Kongresszus Állattenyésztési Szakosztályának ülésén és megjelent francia nyelven a kongresszus főelőadásainak sorában.

A tógazdaság terméseredményeit létrehozó tényezők hatásáról.

— Magyarázat. —

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Nagy örömmel láttam a „Halászat“ tartalomjegyzékében, hogy a fenti című cikkemre visszhang kelt. Mikor azonban a vonatkozó közleményeket — a „Válasz“-t és az ahhoz fűzött szerkesztői észrevételeket — elolvastam, örömömbbe az az aggodalom vegyült, hogy indító írásomat félreértették; engedje azért meg a Szerkesztő úr, hogy azt néhány sorral kiegészítsem.

En a gyakorlatból vett adatokat közöltem. Az adatok több tógazdaságban és több esztendőre mutatták a természetes haltáplálék *kihasználásának* mértékét. Ráműtattam, hogy az ilyen *hosszabb* időt és *nagyot* teret felölelő statisztika minő jellemző úgy az egyes tógazdaságokra, mint az egyes esztendőkre is. Ajánlatosnak tartottam tehát mindenki részéről ilyen adatok gyűjtését.

De rámutattam arra is, hogy az egyes esztendők sokszor minő szélsőséges eltéréseket mutatnak. Az eltérések, ha tógazdaságokról van szó, természetesen átlagszámok s azok magyarázatát a tógazdaságok egyes tavainak vizsgálatával kell keresnünk. Ha mai tudásunkkal a magyarázatot meg tudjuk találni, akkor rendben van a dolog. Azt állítottam azonban, hogy még sokat nem tu-

dunk s hogy sokszor *meglepő* eredmények mutatkoznak; vannak homályos területek, amelyek a vélemények nyilvánításánál óvatosságra intenek.

És itt tér el utam a „Válasz” írójának útjától, aki az állítja, hogy „az igazi szakembert nagy meglepetések nem érhetik, mindig tudni fogja, sőt részben előre is tudnia kell, mi okozza a nagy eltéréseket”. Szerkesztő úr megkérdőjelezte ezt a kijelentést.

Hogy ez a kérdőjelezés mennyire helyénvaló volt, az éppen a „Válasz” írója által felhozott példából tűnik ki. Szerinte egy bizonyos tónál kat. holdanként 300 db 20 dkg-os pontyivadék kihelyezésénél a természetes hozam kat. holdanként 120 kg-nak adódott, míg 100 db 3 dkg-os ivadék népesítése esetén csak 18 kg-nak. Ezt a 6-6-szeres csökkenést a ritkább népesítésnek tulajdonítja.

Hogy sűrűbb népesítéssel a tavak jobban kihasználhatók, már rég ismeretes. Legalább is az általam említett utóbbi 10 év óta s talán nem tévedek, hogy egyes gyakorlati tógazdák már a wielenbachi kísérletek előtt is tisztában voltak ezzel. Joggal feltételezhettem tehát, hogy ez közismert dolog. A magyarázata pedig egyszerűen az, hogy sűrűbb népesítésnél sűrűbb az a szűrő — a halak szája és kopolyúja, — amely a tóból a természetes haltáplálékot kivonja. Sűrűbb szűrővel, több táplálék kerül a feldolgozó gépbe s így a tó kihasználása jobb. De minő mértékig magyarázható ésszerűen a dolog?

Walter elméleti megállapításai e tekintetben elfogadhatók, mert megérthetők. Szerinte normál-népesítésnél 2-szeresen sűrűbb népesítés $1\frac{1}{2}$ -szeresre növeli a természetes táplálék kihasználását, 4-szeres népesítés 2-szeresre, 8-szoros népesítés 3-szorosra.

Amint jeleztem, ez érthető is. Ha fele annyi hal van a vízben, akkor az a természetes haltápláléknak nem azt a fele mennyiségét fogja a vízből kivenni, mint amennyit a kétszer annyi hal kivesz, hanem valamivel többet, mert hiszen nincs annyi versenytársa s így kényelmesebben juthat a táplálékhoz. Az idézett példa esetén tehát a 100 db hálnak a 300 db által kivett és 120 kg-nyi súlyszaporulatot (kat. holdanként) előállító haltápláléknak legalább $\frac{1}{3}$ részét ki kellett volna venni, sőt ennél többet is, mert kényelmesebb volt a helyzete. De meg azt is említi a „Válasz” írója, hogy a kisebb hal jobban kihasználja a tavat, tehát még ennek a körülménynek is növelni kellett a kihasználás mértékét. Mellesleg legyen szabad megjegyeznem, hogy ezt a hatást valami jelentősnek nem tartom. Igen sekély részokról lehet itt csak szó, amelyek a normális tavaknak csak csekély részében vannak; aztán elég gyakran látja a tó körül járó ember, hogy a nagy halak is tömegesen legelnek oly sekély vízben, amelyből a hátuszonyuk is kilátszik, végül pedig a nagy hal mindent meg tud enni, amit a kis hal megesszik, de azonkívül igen sok olyat, amivel a kis hal nem bír, pl. álcákat, férgeket, kagylókat stb. Szóval, visszatérve példánkhoz, azt várhatta mindenki, hogy az $\frac{1}{3}$ -dal ritkább népesítésnél körülbelül 50—60 kg-nyi súlyszaporulattal fog mutatkozni a természetes hozam kihasználása — tekintettel arra, hogy „az időjárási viszonyok, a víz minősége, hőfoka majdnem egyezett az előbbi évekkal” és „számottevő darabhiány nem volt”.

Hogy azonban alig tett ki kat. holdanként 18 kg-ot, az bizony meglepő!

A magam eseteiből csak kettőt hozok fel.

Egy közép nagyságú tavat kat. holdanként 2000 db 2,5 dkg-os pontyivadékkal népesítettünk. A kallódás mindössze 4% volt s a természetes hozam kat. holdanként 260 kg-nak adódott. Ugyanez a tó másik esztendőben kat. holdanként 250 db 0,5 kg-os kétnyarasat

kapott; a kallódás 2,5% volt és a természetes hozam kat. holdanként 210 kg. Tehát a 8-szorta gyérebb népesítésnél nem $\frac{1}{3}$ -ra, vagyis cca 90 kg-ra csökkent, amint a Walter-féle megállapítás után várni lehetett volna, hanem csak $\frac{4}{5}$ -re. Ez is meglepetés, bár kellemes.

Egy másik tógazdaság egyik nagyobb tavát egyik esztendőben is 300 db 5—6 g-os anyaggal népesítettük, a másik esztendőben is. A kallódás 1,5—3% volt, tehát alig számbajövő. Mégis a kat. holdankénti természetes hozam egyik esztendőben 116 kg-ra adódott, a másikban körülbelül ennek a kétszerese: 218 kg volt.

Nem vitatkozni akartam, hanem ilyen esetekre felhívni a figyelmet. Nem a már közismert dolgokra, mert hiszen feltételeztem a jó anyagot, megfelelő üzemvezetést és kezelést, — hanem a még ismeretlenekre. Mert: „Több dolgok vannak földön és egen, mintsem bölcselmetek álmodni képes”.

1934. VI. 27.

Igen tisztelt Szerkesztő Úrnak
készséges híve:
Répássy Miklós.

„A tógazdaságok terméseredményeit létrehozó tényezők hatásáról.”

— Második válasz. —

Részletvonatkozásban legyen szabad Répássy Öméltósága cikkéhez nekem is hozzászólnom.

Tavainkat hosszú évek tapasztalatai, a tavak termőképessége, halászhatósága, a teletelési viszonyok és a piac szükséglete szerint népesítjük egy- és kétnyaras pontyivadékkal.

A feljegyzett évi terméseredmények nagy skálát mutatnak a legjobb és legrosszabb tó terméseredményei között. Ezeket az eredményeket saját tapasztalataim szerint is sok, nem ismert részletkörülmény befolyásolja, amelyek felderítése feladatát kell, hogy képezze a jövőben elméleti és gyakorlati szakembereinknek. Az általam ismert okok közül legsúlyosabb következményekkel jár az abnormális kallódás. Egyik évben elegendő, megfelelő nagyságú, egészséges, sajátnevelésű korai kihelyezésű és a tógazdaság vizéhez, talajához akklimatizálódott pontyivadékot helyezünk ki, ez esetben normális időjárás mellett kedvező kilátással nézhetünk a lehalászás elé. Más évben kevés, apró, vagy idegenből beszerzett, átválogatott, szállítással megviselt ivadékokat helyezünk ki, sokszor egészen más természetű vízbe, mint aminőben az nevelődött.

Kétnyaras pontyivadéknál nem igen szokott abnormális kallódás lenni s ha esetleg van elhullás, összeolvasva módunk van meggyőződni annak mérvéről és a hiányt pótolhatjuk.

Egynyaras pontyivadéknál egészen más a helyzet. Gyakran nem rendelkezünk erősebb ivadékkal, ez esetben fél, egy-két dekagrammos ivadékkal kell benépesítenünk tavainkat. Bármennyire mérlegeljük is a körülményeket, a kihelyezés mérvének megállapításánál kétélű a helyzet. Ha pesszimisztikusan fogom fel a dolgot és 25% nál nagyobb kallódást kalkulálok s e szerint sűrűbben népesítek, akkor esetleg normális kallódás esetén túlsűrű lesz a népesítés s az egyedenkinti súly számításunkon alul lesz. Ha normális kallódást feltételezve történik a kihelyezés s mégis 50—70, esetleg 90% pusztulna el, úgy üresen, kihasználatlanul maradnának tavaink. Elegendő egy tóban abnormális kallódás, ez már magában lerontja a többi tavak átlagát még akkor is, ha azok közepes vagy jó termésűek. A megbízható, kis változással egyforma terméseredményeket adó tavak mellett vannak megbízhatatlanok, melyeknek termésében

nagy kilengések vannak normális kallódás és rendszeres időjárás mellett is. Ezeknél fokozott gondot kell fordítani a népesítés mikéntjére.

Egynyaras pontyivadéknál a kihelyezés után — még az esetben is, ha az egészen egészségesnek látszik — arról meggyőződni, életben van-e vagy elhullott-e az ivadék, nem olyan egyszerű! Ami szállítás közben pusztul el, az fennmarad a vízszínen, ami később hull el, az elfekszik a fenéken, iszap lepi be, mivel az apró halban képződő gázok felható ereje nem tudja legyőzni az 1—1½—2 méter vízoszlop súlyát.

Később, amikor már a hal mozgása, a tóvíz zavarossága, takarmányfelvétele vagy ennek ellenkezője elárulja a hal életbenlétét vagy hiányát, rendszerint nem áll módunkban a hiányt pótolni s a tó termőképessége nem lesz kihasználva.

Jó években, így az 1932 évi rekord-termésnél, több gazdaságban módomban volt meggyőződni, hogy a kallódás a normális keretek között mozgott s ez a körülmény összevágott a jó évvel. Mindamelllett el kell ismer-nem, hogy ez az általam felhozott eset csak bizonyos mértékig befolyásolja a lehalászási eredményt.

Összegezve a mondottakat, törekednünk kell minél nagyobb súlyú, szükségletünkön felüli mennyiségű nemes ivadékok előállítására áldozatok árán is, hogy lehessen belőle szelektálni és tartalékolni egy kisebb, de bármikor lehalászható tóban. Továbbá keresni kell a módot, hogy a kihelyezett egynyaras pontyivadék elhullásáról meg tudjunk időben győződni s a hiányt pótoljuk a tartalékból. Manapság, ha lehetséges az ember gyomrában fényképfelvétele készíteni, akkor valószínű lehetséges lesz a tófenéken is és ez már megbízható képet adna erre és sok más ismeretlen problémára. M.

*

Szerkesztő megjegyzése: Szerző az ismeretlen mértékű kallódásra mutat rá, mint terméseredményeket befolyásoló tényezőre. Ez valóban gyakran okoz a tógazdának kellemetlen meglepetést a lehalászásnál, de lényegében nem egyéb, mint *túlrítka népesítés* akaratumkon és tudatumkon kívül, mely azonban a lehalászásnál biztosan kiderül, s a rossz terméseredménynek többé-kevésbé magyarázatát adja. A cikkben tárgyalt tényező tehát tulajdonképpen azonos a Hirsch Imre tagtársunk által említett tényezővel.

Ami az elhullott, de felszínre nem kerülő egynyaras pontyivadék mennyiségének hozzávetőleges becslését illeti, ehhez fényképfelvételeket nem szükséges készíteni (bár ez éppen nem lehetetlen), hanem teljesen célravezető, ha egy kisebb, de jó mély fenéknélküli ládát veszünk, belül feketére mázoljuk és fenéke helyett vastag üveglapot szivárgás-mentesen foglalunk be, melyet alulra fordítva csónakról kissé a víz színe alá nyomunk és a láda fölé hajolva az üveglapon át szemléljük sok helyen a tó fenekét. Így a külső zavaró fényt, a hullámozást és a víz tükrözését kikapcsolhatjuk és — átlátszó vízben — mindent igen jól meglátunk a tófenéken. Fekete kendőből készített, s a kerethez erősített feneketlen zsákkal a külső fényt teljesen kikapcsolhatjuk.

A folyóvizek mederrészeinek kotrása halászati szempontból.

Írta: L. Kiss Aladár.

Amidőn a folyóvizek medrének kotrásairól, vagy mélyítéseiről beszélünk, feladjuk a kérdést, hogy ezen műveletek egy-egy folyónál egyfolytában milyen hosszúságban történhetnek és tulajdonképpen mik indokolják azt meg?!

A folyóvizek medreinek kotrását és mélyítését két

okból figyeljük meg erősebben. Először, hogy melyek azok a kisebb-nagyobb folyók, amelyeknek medreit kotorni lehet és kell. Másodsor, hogy melyek a kijelölt folyóvizeknél azon szakaszok, amelyeknél a medermélyítés megindokolt. Végül, hogy *milyen kihatása van magának a kotrási műveletnek a halszaporodás és halmegélhetés szempontjából és mennyiben segíti elő a haltöbbszaporodást s a folyóvizek gazdaságos kihasználását!*

Amilyen lehetetlennek látszik egy nagy folyónak állandó mélyítése (Duna), éppen olyan szükséges egy csatornának, vagy kisebb folyónak és pataknak (Hanság-, Sárvíz-csatorna, Sió, Feketevíz-patak) időközi kotrása.

Bennünket a kisebb-nagyobb halnevelő folyók és azok egyes szakaszainak kotrásai csak annyiban érdekelnék, amennyiben a folyóvizek halállományának természetes szaporodását elősegítik vagy akadályozzák.

A folyóvizek szabályozásánál az eliszaposodás hátrányai lépnek előtérbe, amelyek a halaknak valamely alkalmas vízterületen való megmaradását lehetetlenné teszik. Ilyen okra vezethetők vissza az utóbbi két évtizedben sokszor tapasztalt *menekülésszerű halvándorlások*. Ezeknek közvetlen okai között találjuk még a tavaszi (zöldvízes) áradásoknál az ivási helyek hiányait és elégtelenségeit. A leső-, pihenő- és buvóhelyek, valamint a téli fészkek (medermélyedések, horpanások) eltömődéseit és megszűnéseit.

A halak tehát nemcsak akkor vannak szaporodásukban és életfeltételeikben zavartatva, amidőn azokat jogosan vagy jogtalanul halásszák, hanem más emberi beavatkozások folytán is előállhatnak ilyen körülmények.

Nagy akadálya még a halak zavartalan megpihenésének és megélhetésének a folyóvizek állandó nagyobb sebessége is. A folyóvizek szabályozásai által keletkezett sebesebb vízfolyás azonban csak részben oka az érezhető halkevesedésnek s hiba volna azt hinni, hogy egyedül a folyóvizek szabályozásai gátolják a halszaporodást és haltöbbszaporodást. Egyébként *a folyóvizek nagyobb sebességével a jövőben már mint állandósult tényezővel kell számolni*. Itt tehát nem keseregünk kell, hanem a védekezés módjaira kell rámutatnunk.

A védekezés egyik módja abban áll, *hogy a folyóvizek medreiben megfelelő távolságokban és hosszúságokban 2—8 méteres mélyítéseket eszközölünk*. Ilyen mesterséges mélyedések létesítésének legnagyobb gyakorlati előnye az, hogy a szennyezett folyóvizeknél ilyen helyeken előbb következik be a *tisztuló folyamat*. A mélyítés által ugyanis nagyobb lesz a *víz hígulása* s egyben az öntisztulást elősegítő *üledés*. Előbb indul meg a vizeket tisztító *kémiai átalakulás* is. Továbbá ezen mélyebb, de *csendesebb folyású* vízterületeken növényi és állati élet indul meg, amelyek működése által az öntisztulás folyamata gyorsabb és tökéletesebb lesz.

A növényi és állati élet megindulása azonban nemcsak az öntisztulást segíti elő, hanem a szaporodó apró szervezetek a halak *természetes táplálékait* is képezik. Ezek között a kis halivadékok az algák és állati szervezetek végtelen sokaságát, a nagyobb halak a vízi flórának és faunának más egyedeit találják meg: a szúnyoglárvákat, férgeket, csigákat, kagylókat stb. Ezek ismét csak a mélyített helyet elfoglaló nagyobb víztömegek gyorsabb öntisztulását segítik elő s ezáltal az itt meghúzódó halaknak jobb életfeltételeit teremtik meg. Körforgás ez. A természet örök körforgása.

A mélyítéseknek további előnye az, hogy az ilyen mélyedésekben a hal előbb találja meg a védekezéshez szükséges *buvóhelyét* és szívesebben „eláll, megfekszik” olyan helyeken, ahol hosszabb nyugalmas megmaradását

biztosítva lájja. Ezekre a mélyített helyekre azután — ha az időközönként beálló vízváltozásokra ösztönszerűleg helyet is változtat — mihamarabb újból visszatér. Nagyobb vándorló útra pedig tavasszal és ősszel megy, amidőn egyrészt ívási készsége, másrészt „téli fészkeknek“ feltalálása a helyváltoztatást kikerülhetetlenné teszi számára.

És ahogy ezekben a mesterséges mélyedésekben megtalálja védelmét a nyári aszályok alkalmával, épúgy teljesen megfelel az neki „téli fészkeknek“ is. Ekkor se regbe verődik és így keresi föl az áttelelésre alkalmas mély helyeket, hogy már dermedtségénél fogva is nagyobb biztonságban maradhasson meg a tavasz beálltáig. Ezen mélyített helyek hosszúságát, illetőleg elhelyezkedését a folyók partjain megjelöljük (kisebb betonoszlopokkal), hogy a hálózások alkalmával és egyébként is mindig figyelemmel kísérrhessük annak mindennemű tanulságait. De szükséges a megjelölés költségkímélés szempontjából is. A megjelölt helyeket egyébként kivételes elbánás alá helyezhetjük.

Végül ne felejtjük el, hogy a mélyítések után nem mindenik halnevelő nyíltvíz folyása válik károsan sebésebbé. Ugyanis a víz folyásának változását mindig a folyó jellege és medrének terep-helyezkedése szabja meg. Más tehát Erdély és más a Nagy-Alföld folyóinak állandó és időnként váltakozó sebessége! Továbbá tudnunk kell, hogy a mederkotrás szükséges mélységét az egyes folyóvíz állandósult természeté magá határozza mindig meg! Egyébként a folyószabályozások és medermélyítések mutatkozó hátrányait a vízgyűjtő rendszer technikai megépítésével csökkenthetjük!

A sebes folyás elleni másik védekezési mód abban áll, hogy az anyamederrel érintkezésben lévő, vagy azal összeköttetésbe hozható kisebb-nagyobb holtágakat, kiszögélő zsákmedreket, füves mélyedéseket, másszóval a természet által kialakult partrészeket a halak felnevelő-, pihenő- és búvóhelyeivé tesszük. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy a számtalan kubik- és anyaggyödröket csak szükségszerűségből, egyéb mélyedések híján használhatjuk fel ezen célokra. Napjainkban az említett mellékvízterületek — amelyeknek a halak ívása, szaporodása és védelme szempontjából oly fontos szerepet kellene betölteniök, — nagyobbrészt teljesen kiuzsorázott közvizek és parlagon hagyott vagy kiszáradt folyóparti mederrészek.

Látjuk tehát, hogy milyen nagy hordereje van ezen, az újabb folyóvízi szabályozások által is folyton szaporodó, valamint a régebbi, de elhanyagolt mellékvízterületeknek a haltöbbitermelés elérésénél. Végeredményben ezek a természetalkotta, folyómenti medrek, holtágak és mélyedések a régi időkben sem tettek más szolgálatot, minthogy a bekövetkezett áradások után önmaguktól halnevelő és halvédő vízterületekké váltak. A mi feladatunk tehát nagyon egyszerű. Pótolnunk kell ezeket a hiányzó folyóparti mélyedérszereket, amelyeket tulajdonképen magától a természettől vettünk annakidején el, legtöbbszörre a folyóvizek szabályozásai alkalmával!

A folyóvizek kotrásairól beszélve, ki kell terjeszkednünk az itt felmerülő ellentmondásokra is. Ugyanis a kotrások látszólagos és ideiglenes hátrányait hozhatják fel egyesek annak bizonyítására, hogy a folyóvizek medrének mélyítései, illetőleg kotrásai halászati és halélettani szempontból károsak lehetnek.

Amidőn a halnevelő folyóvizek mindinkább emelkedő medreinek nagyon is megérett kotrásait sürgetjük, már eleve kijelentjük, hogy ezen fenékmélyítéseket nem lehet folyton és folyton elodáznunk. Minél később fogunk

ugyanis e feladathoz hozzá, annál több és súlyosabb halkevesbitő ok fog a folyóvizeknél előállani.

A kotrási idő alatt ideiglenesen fellépő hátrányokat kisebbíteni tudjuk azzal, ha sokszorosán mérlegeljük az időnként és egyes folyóvizeknél előálló különleges helyzeteket s a kotrásokat halélettani megfigyelések értékesítésével kapcsoljuk össze.

A mederkotrás elsősorban csak egy, vagy egymástól távolabb eső két közepes halnevelő folyóvíznél végezzük el, hogy az ott megfigyelt gyakorlati, halélettani és egyéb fontosabb helyi tanulságokat már a többi folyóvizek kotrásainál hasznunkra fordíthassuk.

Folyt. köv.

Több száz darab, jegelt hal szállítására alkalmas vesszőkosár szállítására vállalkozót keres a Zimmer Ferenc halkereskedelmi Rt. Budapest, Horánszky-u. 19.

ÚJDONSÁGOK—VEGYESEK.

A XVI. Nemzetközi Mezőgazdasági Kongresszus tárgyszorozatában szépszámu értekezéssel volt képviselve a halászat is. G. Groseff (Bulgária) a Duna halászatának fontosságáról értekezett; L. Pardo és L. Velaz de Medrano (Spanyolország) a spanyol halászati hivatalok működését és a spanyol tudományos halászati kutatásokat ismertették; G. Brunelli (Olaszország) 7 pontba foglalta azokat a halászati kérdéseket, amelyek Olaszországban különösen időszerűek; Dr. M. Dimitriu és S. Pojoga (Románia) és J. Hanus, Dr. B. Kostomarov, Dr. R. Pytlík, A. Schönfeld és V. Susta pedig országaik nevezetesebb halászati problémáiról írtak.

A kongresszus halászati csoportjának főelőadói tiszttségét egyesületünk közszeretében álló igazgatója, Fischer Frigyes miniszteri tanácsos töltötte be. Jelentésében, melynek teljes szövegét lapunk más helyén közöljük, a tőle megszokott tömör és világos kifejezésmóddal vázolta az édesvízi halászat és haltermelés fontos kérdéseit és azok megoldására életrevaló eszméket hozott javaslatba.

A kongresszus VI. szakosztályának június hó 16-án tartott ülésén a fentnevezett külföldi szakférfiak egy része, a hazai szakférfiak közül pedig dr. Unger Emil, dr. Maucha Rezső, Manning Adolf, Lindmayer Antal, Hallóssy Ferenc, Németh Endre, valamint számos és előkelő érdeklődő közönség vett részt.

Fischer miniszteri tanácsos előadását a kongresszus tagjai nagy tetszéssel hallgatták és a főelőadói jelentésben foglalt javaslatokat Susta., Németh E. és Cerny felszólalásai után egyhangúlag elfogadták.

A kongresszus tagjai a m. kir. Mezőgazdasági Múzeumot is megtekintették, melynek halászati osztályát dr. Unger Emil közreműködésével Hallóssy Ferenc kir. főmérnök rendezte át. Kettőjük lelkes munkájának köszönhető, hogy a múzeum halászati csoportja is épúgy megnyerte a látogatók tetszését, mint a múzeum többi osztályai is.

Lengyel vendégek látogatása magyar tógazdaságokban. A múlt hó közepén lezajlott Nemzetközi Mezőgazdasági Kongresszus lengyel delegátusai közül három kifejezték óhajukat magyar tógazdaságok megtekintésére. Alexander Mazaraki, a lengyel halászati egyesületek szövetségének elnöke, Scipio del Campo gróf és Z. Nadratowski lapunk szerkesztőjének kalauzolása mellett a gödöllői, bíai, bícskei és tatai tógazdaságokba tettek kirándulást.

Külföldi lapszemle.

A német halászati szakajtó egységesítése érdekében be- szüntették a következő lapokat: „Mitteilungen der Fischereivereine, — Ostausgabe, — Westausgabe“. P. ul Vogels „Neues Korrespondenzblatt“. „Die Badische Fischerei Zeitung“. „Das Deutsche Fischerei Blatt“. Ezek helyét a „Fischerei Zeitung Neudamm“ tölti be. A hangszlapon szintén egységesítve lettek, „Der Deutsche Sportangler“ alatt.

Hirtelen lehülés hatása a halakra. Dr. Hermann Lechler. Régebben az volt a felfogás, hogy a halaknak a melegből hidegvízbe való hirtelen áthelyezése káros. A tapasztalat e felfogást már megdöntötte. Schäperclaus 4—5° hőmérsékletváltozásnál bőrmeghűlést nem tapasztalt. Nolte a hőmérsékletét 22°-ig fokozta, de megbetegedést nem észlelt. Pisztrángivadéknál azonban 15° hőmérsékletváltozás esetében sokszorú tünet áll be. Wojdovics szerint is 10—15° hirtelen változás a víz hőmérsékletében egészséges halakra kártékony nem lehet.

E tárgyban Hermann Lechler is kiterjedt kísérletezést folytatott, de a víz gyors lehülésének semmiféle kártékony hatását a

halakra nem tapasztalta. Ennek dacára is óva inti az érdekelteket attól, hogy a kihelyezendő ivadékokat minden előkészület nélkül a folyóba döntsék. A hordóban szállított ivadék, de nagyobb halak is, az erősen felmelegedett víz- és kevés oxigéntartalom miatt le vannak gyöngyölve. Ha hirtelen hideg folyóvízbe dobjuk a még melegtestű, felizgatott, nagy oxigénfogyasztást igénylő halakat, a meleg test és izgalom következtében fellépő nagyobb oxigénigényt a gyors lehülés és elgyöngyülés következtében redukált teljesítőképességű bőr- és kopo'tyúfelületek nem tudják kielégíteni, és így a szervezetben belső ellentét áll elő. Azon hosszabb-rövidebb idő alatt, míg az ivadék ismét magához tér, ki van szolgáltatva az összes halellenségeknél.

A halaknak az egyik vízből a másikba való áthelyezésénél szükséges óvatosságot csak úgy csökkenthetjük, ha gondoskodunk arról, hogy a halak frissen érkezzenek. Ezt pedig csak sűrű víz-csere, és a víz csobogtatása által érhetjük el, amivel a halakat megijesztjük, izgatjuk, de ez azt megszokva, friss és élénk érzékszervekkel kerülnek a rájuknevezte új vészeleyeket jelentő új környezetbe.

Új eljárás a salmonida-félék jelölésére (H. Stauffer, Aarau). Tengeri pisztrángoknak az Aarba való kihelyezésénél felmerült a kihelyezett halak megjelölésének szüksége. A gyenge ivadékok a szokásos jelöléseket nem bírták el és ezért újabb jelölésről kellett gondoskodni.

Miután ismeretes, hogy a pisztráng-félék zsírúszója sérüléseknél nem újul ki, a zsírúszó csonkításával kísérleteztek. E kísérletek általában eredményre vezettek. A zsírúszót egy elektromos úton vörösszázisig melegített késtélével vágják le. Ha a vágás nem hatolt az izomzatba, hat hét után az égési seb vara lehullik és csak egy sötét folt mutatja az operáció helyét.

E jelölés hátrányai: 1. Csak zsírúszóval bíró halaknál, tehát salmonidákkal lehet az eljárást alkalmazni. 2. E módszerrel számot vagy betűt (sorozatos jelölést) előállítani nem lehet. 3. A hiányzó zsírúszó nem eléggé feltűnő jelölés.

Előnyei: 1. A jelölés gyorsan végezhető. 2. Olcsó. 3. A leggyengébb ivadéki is kibírja. 4. Ami talán a legfontosabb, a jelölés a halakat életfunkcióik gyakorlásában a legkevésbé sem zavarja.

Hogy a kifogott jelölt halakról a visszajelentés megtörténhessék, a jelölés módját széles körben kell, lehetőleg rajzokon, ismertetni. (Schweizerische Fischerei Zeitung.)

A lochnessi szörny a Rajnában már 1688/89-ben is megjelent. (Prof. dr R. Lauterborn.)

Ha a jelek nem csálnak, a „lochnessi szörny titka“ meg van fejtve. Prof. dr L. Heck, a berlini állatkert vezetője ugyanis azt állítja, hogy a szörny semmi más, mint a tengerből a tóba került kardhal (Schwertwal — orcinus orca) a delfinek családjából.

De semmi sem új a nap alatt. 1688-ban egy 14 láb hosszú kardhal tanyázott a Rajnában, mely egészen Baselig úszott fel. Egykorú feljegyzések szerint a szörnyre többször rálöttek, míg 1689 áprilisában, — 7 hónappal a megjelenése után — egy zátonyon a hulláját megtalálták. Egy, a közeli faluban lakó rajzoló az óriási halat gondosan lerajzolta, sőt rézmetszetet is készített róla, melynek segítségével csaknem kétszáz év után, 1886-ban Prof. Leydig megállapította, hogy a Rajna híres szörnye kardhal volt.

(Schweizerische Fischerei Zeitung.) H.

A halak nagyságáról szól Schiemenz professzor cikke. A halak a szerint fejlődnek, amennyi jól értékesülő táplálékuk van. A hal tulajdonképpen egész életfolyamata alatt nő ugyan, de a korrallal folyton csökken az évi növekvés. A halászok szempontjából nem közönyös, hogy a vízfolyásban milyen nagyságra nőnek a halak, mert éppen az egyedek fejlettsége mértékadója a víz termőképességének. Más oldalról a túlnagy halak sem megfelelőek a nyíltvízi halgazdaság szempontjából, mert ezek sok táplálékot fogyasztanak és azt aránylag rosszabbul értékesítik, mint a fiatal egyedek, ezért úgy a békés, mint a ragadozó halak túlnagy példányait célszerű kifogni, hogy ne éljék ki a halasvizet. Sőt rendszerint a piaci értéke is kevesebb a túlnagy halaknak és az sem áll, hogy szaporításra alkalmasak.

Fagymentes teleteltő medencék. Kelet-Poroszországban különösen az ivadék áttelelésére készítenek 3 méter mély, 5—6 méter széles és 20—30 méter hosszú teletöltő medencéket, amelyekbe a vízszin fölött egy faoszlopokon álló gerendarács van beépítve. Téli fagy idején a medence befolyóján át a gerendarács fölé duzzasztják a vizet 15—20 cm magasságra, azután, ha a jégkéreg megfelelő vastag lett, a lebecsátó zsilipen lesüllyeszti a vízszint a jégtakaró alá 15 cm-re. A gerendarács a jégpáncél fenntartására szolgál és az alatta előállított levegőréteg védi a teletöltőt a további befagyástól. Közli az utóbbi években létesült ily berendezések költségét is. (Fischerei Zeitung.)

Folyamcsatornázással kapcsolatban létesítendő mesterséges ivóhelyek. A hajózás érdekében végzett munkálatok következménye, hogy a halállomány mindinkább pusztul, mert a hajózási mélység előállítására létesített duzzasztók a természetes ivóhelyeket elárasztják. A mesterséges ivóhely legalább 200 m² nagyságú

gyepes terület legyen, 30 cm vízelborítással, lehetővé tétessék a víz utánpótlása is. A javaslat szerint a kamarazsilipek alsó csatornáit mentén a hullámtérben kellene ezeket létesíteni, olyan megfelelő helyen, ahol a terep a normális felső és alsó víz közötti magasságú, a vízzel való ellátást a kamarazsiliptől kiágazó 5 cm-es csővezeték biztosítaná. Az ivóterületéről a vízleeresztés az alvicszatornába olyan kibocsátó zsilippel lenne, amelyen át az ivadék is a mederbe ereszthető. Az ivótelepek ellátására szükséges vízmennyiség felhasználása a hajózás érdekeire lényegtelen, de különben is nyáron és télen, — tehát kis vízállás idején — a telep szárazon áll és vizet nem vonna el. (Fischerei Zeitung, máj. 6.)

Magyar nádbevitel. F. é. április 25-én Budapesten egyezményt kötöttek, amely szerint a magyar-német kereskedelmi szerződésben meghatározott 25 ezer q vámentes nád-mennyiséget az 1934 évre kétszeresére emelték. (Fischerei Zeitung, máj. 13.)

Csehországban a halak áttelelésére igen kedvezőtlen volt a múlt tél. Az időjárás nagyrészt száraz volt és sok helyen vízhiány állott be, majd a tél közepén a hirtelen olvadás után megingó kemény fagy jött, ezért a teletöltők lehalasztásánál olyan veszteségek mutatkoztak, különösen az ivadéknál, amilyen évtizedek óta nem volt. Másik baj az, hogy a multévi ivás sem volt kielégítő és azért a tavasszal óriási kereslet állott be az ivadéknál és hogy a tavak üresen ne maradjanak, silány anyagot kellett behelyezni, ennek következménye az lesz, hogy az ősszel igen kevés lesz a jó kétnyaras ponty, jövő évre pedig a piaci hal fog hiányozni. Szükséges lenne, hogy a tógazdák és a kereskedők odahatnának, hogy sürgősen engedélyezze a kormány a tenyészanyag szabad behozatalát. (Der Deutsche Fischer, máj. 1.)

Búvárhalászat. A brünni „Rybar“ halászati lap közlése szerint a csehszlovák határmenti Dunán télen át a mély helyeken nyugvó halakat búvárok fogják. A búvár felszerelés igen primitív, a sisak vulkanizált gumiból készül, ezt kiegészíti egy gumióltóny, azután egy gumicső és légszivattyú. Ily felszereléssel a búvár leszáll 8 m mélységre is, a kísérő csónakból pedig működésbe hozzák a kéziszivattyút a búvársisak levegővel való ellátására. A búvárhalászt kézzel fogdossa össze a téli pihenőre összeverődött halakat s azokat vagy hálóba rakva, vagy a nagyobbakat horogra akasztva huzzák fel. A zsákmány sokszor jelentékeny: nemrég egy nap alatt 240 pontyot fogtak így, 680 kg súlyban. (Österreichs Fischerei Wirtschaft. I.)

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi június hó 12-én ülést tartott, melyen Répássy Miklós elnöke alatt jelen voltak: vitéz br. Szurmay Sándor alelnök, Corchus Zoltán, dr Kovács Vilmos, Kuttner Kálmán, dr Lukács Károly, dr Paluzsa László, dr Schulmann Emil és id. Zimmer Ferenc választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató.

Távolléteket kimentették: Antalffy György, Hirsch Géza, dr Isgum Ádám, Purgly Pál, Stieber Antal és dr Tomcsányi V. Pál.

Elnök napirend előtt bejelenti, hogy dr Dobránszky Béla választmányi tag a mult választmányi ülés óta elhunyt: az Egyesület ez alkalommal az özvegy előtt részvétét fejezte ki, a megboldogultnak ravatalára koszorút helyezett és elparentálásáról is gondoskodott, azonban a ravatal előtt elmondani szándékolt beszéd a család kifejezett óhajára elmaradt.

Meleg szavakkal emlékezik meg az elhunytak a halászat terén kifejtett jelentős munkájáról, megemlékezik tragikus végzetéről s megállapítja, hogy az Egyesület választmányának minden tagja, de különösen a régebbieket, akik őt ifjúkora óta ismerték, s látták tele munkakedvvel, ambícióval a közigazdaság igen sok ágában dolgozni, mely megdöbbenéssel vették szomorú halálának hírt. Széleskörű munkájában főleg a halászat volt az, amelyen legtöbbet alkotott. Pályáját a Haltenyésztő r. t.-nál kezdte, amelyet azután hatalmas vállalatá fejlesztett s hogy nagyobb eredményt nem ért el, a szerencsétlen gazdasági konjunktúrára vezethető vissza. Eppen a megleszített és túlságos munka örölte fel egészségét s ez volt oka annak, hogy végzetes tettét elkövette. Korai elmúlása fölött kéri, hogy a választmány mély sajnálatát fejezze ki és jegyzőkönyvileg örökölték meg az elhunyt emlékét.

Választmány az elnök előterjesztéséhez hozzájárult.

Elnök kéri az igazgatót a napirend ismertetésére.

Igazgató jelenti, hogy a mai ülésnek mindössze egy tárgya van és pedig az, hogy a közeljövőben meginduló XVI. Nemzetközi Mezőgazdasági Kongresszussal szemben, amelynek halászati osztálya is van, az Egyesület minő álláspontot foglaljon el. Megtörténhetik ugyanis, hogy a kongresszusra a külföldnek kiváló halászati egyéniségei is eljönnek, akikkel úgy a nemzetközi udvariasság szempontjából, mint a halászat jól felfogott érdekében célszerű lenne az összeköttetést felvenni s esetleg akár a tárgyaló asztalnál, akár a baráti fehér asztalnál eszméket cserélni.

A választmány többek hozzászólása és alapos tárgyalás után megbizta az igazgatót, aki a Nemzetközi Mezőgazdasági

Kongresszus halászati osztályának főelőadója, hogy amennyiben azt tapasztalná, hogy a kongresszusra a külföldről több súlyos halászegyéniség érkezne, ezt az elnökségnek jelentse s az elnökség saját legjobb belátása szerint a szükséges intézkedéseket tegye meg. F.

Az Alsó-rábai Halászati Társulat folyó évi június hó 22-én Szanyban tartotta évi rendes közgyűlését, melyen Gillyén Sándor elnökölt.

A társulat érdekeltségi kimutatása ellen beérkezett felszólalások elbírálása után foglalkozott a közgyűlés a társulat üzemtervével, meghallgatta a társulati igazgató évi jelentését és az 1933 évi zárszámadásokat 2040'55 P bevétellel, 50'94 P kiadással és 1889'60 P maradvánnyal elfogadta. Az 1934 évi költségvetés 940'57 P bevétellel és ugyanannyi kiadással irányoztatott elő.

Az Aicsiszigeti Halászati Társulat folyó évi június hó 27-én Szolnokon tartotta évi rendes közgyűlését, melyen Geiger Jenő elnökölt.

Az 1933 évi zárszámadást a közgyűlés 1795 P bevétellel, 1626'50 P kiadással és 168'50 P maradvánnyal elfogadta, míg az 1934 évi költségvetést 1300 P bevétellel, 148 P kiadással és 1152 P maradvánnyal irányozta elő. E maradvány a társulat vagyonából 1476 P-re kiegészítve, osztalékként kiosztásra kerül. H.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint június hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	{ nagy	1'20—1'25 P
	{ közép	1'20—1'25 „
	{ kicsi	1'20—1'25 „
Édesvízi jegeltponty	1'00— — „
Balatoni fogassüllő	{ I. oszt.	4'50— — „
	{ II. „	3'20— — „
	{ III. és IV. „	2'20— — „
Harcsa (élő)	2'20—2'83 „
Harcsa (jegelt)	{ nagy, vágó	2'00—2'60 „
	{ közép	2'00—2'60 „
	{ kicsi	1'00—1'60 „
Compó	1'00—1'20 „
Márna	0'90—1'10 „
Ön	0'50—0'80 „
Balatoni keszeg	0'40— — „

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Ünger Emil.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ R.-T.

HALNAGYKERESKEDÉS BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusítóhely: IX., Csarnok tér 5. IX., Közp. vásárcsarnok. Központi iroda: V., József tér. 8. T.: Aut. 809-22. TELEFÓNSZÁM: NAPPAL: ÉJJEL: SZÁLL. OSZT.: AUT. 856-36 AUT. 591-22. AUT. 687-16. LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r. t. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre

nemestörzsű egy és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Órpuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogyszentmiklós, Szabadbattyán, Tápíószecső, Tüsképusztáról és Varászlóról.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

IRODA: AUT. 850-71
TELEFÓN:
ÜZLET: AUT. 855-84

Budapest, IX. ker. KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Aut. 854—48.

Fióközlet: V., József tér Aut. 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky u. 19. J. 335—39.

Budapest, Közp. Vásárcsarnok.

HALÁSZ-HÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, parafa alatt-ság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
RT.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. T.: Aut. 843-10.

..... A Ferenc József hid és Erzsébethid között

Fióközlet: VII., Thököly út 16. szám. T.: József 361-71.

..... A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt